

**Handläggare**  
Patric Stoor Karlberg  
Telefon: 0850803077

**Till**  
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

## Betänkande och nästa steg - Ökad kvalitet och jämlikhet och omsorg för äldre personer

Svar på remiss från kommunstyrelsen Dnr KS 2022/984

### Förvaltningens förslag till beslut

1. Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutar godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutar om omedelbar justering.

### Sammanfattning

Regeringen beslutade den 22 december 2020 att tillsätta en utredare med uppdrag att föreslå en äldreomsorgslag. Målsättningen är att åstadkomma långsiktiga förutsättningar för äldreomsorgen och att tydliggöra äldreomsorgens uppdrag och innehåll samt säkerställa tillgången till god hälso- och sjukvård och medicinsk kompetens inom äldreomsorgen. Äldreomsorgslagen ska enligt direktiven komplettera socialtjänstlagen (2001:453). Det vill säga att äldreomsorgen ska även fortsättningsvis utgöra en del av kommunernas socialtjänst.

Förslaget till äldreomsorgslag innehåller utöver detta bestämmelser om förbättringar gällande samordning, delaktighet, individanpassning, information, kontinuitet, trygghet och säkerhet samt kompetens och ledarskap. Lagen innebär även förbättringar för anhöriga och andra närstående samt krav på att även personer på särskilt boende ska kunna få fast omsorgskontakt. Befintliga bestämmelser om nationella minoriteter, minoritetsspråk och äldreomsorg flyttas från socialtjänstlagen till äldreomsorgslagen. Lagen reglerar också hur uppföljningen ska ske, både på individnivå och på kommunens nivå, dvs. huvudmannanivå.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning  
Äldre, funktionsnedsättning och psykisk ohälsa

Fagerstagatan 15  
Box 4066  
16304 Spånga  
Växel 08-50803000  
Fax

spanga-tensta@stockholm.se  
www.stockholm.se/spanga-tensta

Förvaltningen anser sammantaget att äldreomsorgslagen skapar förutsättningar att stödja en äldreomsorg med likvärdigt god kvalitet

och en äldreomsorg som utgår från individens förutsättningar, behov och delaktighet.

## **Bakgrund**

Regeringen beslutade den 22 december 2020 att tillsätta en utredare med uppdrag att föreslå en äldreomsorgslag. Utredaren fick vidare i uppdrag att överväga och lämna förslag på hur den medicinska kompetensen kan stärkas i verksamheten samt, vid behov, på den kommunala ledningsnivån. Målsättningen är att åstadkomma långsiktiga förutsättningar för äldreomsorgen och att tydliggöra äldreomsorgens uppdrag och innehåll samt säkerställa tillgången till god hälso-och sjukvård och medicinsk kompetens inom äldreomsorgen (dir. 2020:142). Utredningen har tagit namnet Utredningen om en äldreomsorgslag och stärkt medicinsk kompetens i kommuner (S 2020:16).

Äldreomsorgslagen ska enligt direktiven komplettera socialtjänstlagen (2001:453). Det vill säga att äldreomsorgen ska även fortsättningsvis utgöra en del av kommunernas socialtjänst.

Pandemin blottade strukturella brister i vården och omsorgen till äldre personer. Dessa problem har beskrivits och analyserats under lång tid. Det är nu trettio år sedan Äldreformen förändrade äldreomsorgen i grunden.

Utredningen har tagit fram förslag till en äldreomsorgslag för att ta nästa steg för att utveckla äldreomsorgen och den kommunala hälso- och sjukvården. Den demografiska utvecklingen innebär att andelen äldre i befolkningen kommer att öka markant även framöver.

Utredningen ska enligt direktiven även lämna förslag för att säkerställa tillgången till god hälso-och sjukvård för personer i särskilt boende och för personer med kommunal hemsjukvård. I uppdraget ingår också att överväga behovet av stärkt medicinsk kompetens på ledningsnivå, inklusive införandet av olika funktioner för att stödja detta.

För att säkerställa att det finns hälso-och sjukvårdskompetens på ledningsnivå i kommunen införs krav på en ny funktion. I kommunen ska det finnas en ledningsansvarig för kommunens primärvård, som säkerställer kommunens, dvs. huvudmannens, ansvar för en god och säker vård.

Förslaget till äldreomsorgslag innehåller utöver detta bestämmelser om förbättringar gällande samordning, delaktighet, individanpassning, information, kontinuitet, trygghet och säkerhet samt kompetens och ledarskap. Lagen innebär även förbättringar för anhöriga

och andra närstående samt krav på att även personer på särskilt boende ska kunna få fast omsorgskontakt. Befintliga bestämmelser om nationella minoriteter, minoritetsspråk och äldreomsorg flyttas från socialtjänstlagen till äldreomsorgslagen. Lagen reglerar också hur uppföljningen ska ske, både på individnivå och på kommunens nivå, dvs. huvudmannanivå.

## Ärendet

Utredningens förslag tar avstamp i strukturella problem och utmaningar för vården och omsorgen till äldre personer. Förslagen avser också tillvarata de möjligheter som finns i att utveckla såväl äldreomsorg som kommunal och regional primärvård, och inte minst det hälsofrämjande, förebyggande och personcentrerade förhållningssättet

Utöver äldreomsorgslagen har utredningen också tagit fram förslag på hur hälso- och sjukvårdslagstiftningen kan förstärkas så att kvalitet och tillgänglighet förbättras för personer som får kommunal hälso- och sjukvård, däribland personer som har stöd och hjälp från äldreomsorgen.

Äldreomsorgslagen bygger vidare på den omställning som sker mot god och nära vård, där kommuner och regioner, i egenskap av huvudmän för hälso- och sjukvård, samverkar. Lagen syftar till att säkra likvärdig tillgång till hälso- och sjukvård för patienter med kommunal primärvård. Det finns dessutom förslag att det i hälso- och sjukvårdslagen ska framgå att kommunen ansvarar för hälso- och sjukvård på primärvårdsnivå.

För att förstärka tillgången till medicinsk kompetens föreslår utredningen förtydliganden både kring regionens och kommunens ansvar. Regionens ansvar för att tillhandahålla läkare förtydligas. Lagens intentioner är att den äldre ska träffa samma läkare över tid. Det ska vara möjligt att vid behov få en medicinsk bedömning av läkare dygnet runt. På motsvarande sätt tydliggörs kommunens ansvar att säkerställa att det är möjligt att vid behov få en medicinsk bedömning av sjuksköterska dygnet runt i kommunens primärvård.

Äldreomsorgslagen är övergripande. Lagen ger utrymme att utifrån en lokal kontext utforma verksamheten så att de når lagens mål. Lagens utformning ger även utrymme för tillitsbaserad styrning med utgångspunkt i medarbetarnas kompetens, professionella omdöme samt för att tillvarata innovation- och utvecklingskraft i verksamheten.

Till lagen förslås en förordning om en nationell ordning för kvalitetsutveckling i äldreomsorgen (NOK). Den ska ses som ett stöd och en styrning för kommun och verksamheter, i syfte att utveckla kvaliteten och uppnå ökad likvärdighet. Regeringen avser i nästa steg att ge ett sådant uppdrag till en myndighet. Myndigheten som får i uppdrag att ta fram en NOK, bör även få i uppdrag att föreslå en ordning för hur den ska följas upp och förvaltas. Med mål om att NOK utgår ifrån de behov och de värden som identifieras av personer som själva får stöd och hjälp från äldreomsorgen och av dem som jobbar i och med berörda verksamheter.

### **Ärendets beredning**

Ärendet har beretts inom avdelningen för äldre, funktionsnedsättning och psykisk ohälsa.

Remissen har delgetts pensionärsrådet med möjlighet att inkomma med synpunkter och förslag.

### **Förvaltningens synpunkter och förslag**

Förvaltningen ställer sig bakom förslaget om ny äldreomsorgslag.

Förvaltningen anser att det är bra att den nya äldreomsorgslagen har ett förebyggande perspektiv, ett hälsofrämjande synsätt, stödjer personers funktionsförmåga samt underlättar för hälso- och sjukvård.

Förvaltningen ser positivt på att utredningen för fram att det ska finnas hälso- och sjukvårdskompetens på strategisk nivå inom kommunen.

Utredningen förslår att en ny funktion med hälso- och sjukvårdskompetens inrättas centralt inom kommunerna. Förvaltningen håller med utredningen om att ökad hälso- och sjukvårdskompetens behövs. Det är dock viktigt att betona att centralt samordnade beslut, som berör förändringar inom den kommunala hälso- och sjukvården, behöver förankras lokalt innan införandet av nya arbetssätt och metoder.

Förvaltningen ser fördelar med en särskild lag som bidrar till att synliggöra och tydliggöra ansvaret för äldreomsorgen, vilken kan skapa ett ramverk för styrning, uppföljning och tillsyn. Tydligheten gör att det kan vara lättare att förutse vilka förväntningar och krav som kan ställas på äldreomsorgen. För personalen kan tydligheten ge ett stöd i kvalitets- och utvecklingsarbetet.

Äldreomsorgslagen bygger vidare på den omställning som sker mot god och nära vård, där kommuner och regioner, i egenskap av huvudmän för hälso-och sjukvård, samverkar. Förvaltningen har goda erfarenheter av mer samverkan mellan huvudmännen. Den nya äldreomsorgslagen syftar till att säkra likvärdig tillgång till hälso- och sjukvård för patienter med kommunal primärvård vilket förvaltningen inte har något emot.

Förvaltningen läser utredningens förslag om en äldreomsorgslag som ställer krav för att förbättra kvaliteten och att komma tillrätta med brister i äldreomsorgen. Krav som bland annat handlar om att det ska finnas tillräckligt med personal med rätt kompetens och ledare med lämpligt antal anställda under sig. Förvaltningen ser fortsatt att dessa utmaningar kommer att kvarstå efter en ny äldreomsorgslag trätt i kraft. Det handlar dels om att upphandlingar inom LOU och LOV behöver anpassas efter den nya lagens krav. Det handlar också om att resurser måste tillföras för att uppnå den nya lagens krav samt att attrahera nya medarbetare med rätt kompetens. Förvaltningen ser en särskild utmaning i att omsorgspersonal som praktiserar eller precis blivit klara med sin utbildning har fortsatt utmaningar i språk och kompetens. En kvalitetssäkring av utbildningsanordnare inom vård- och omsorg behövs för att uppnå den nya lagens krav.

Förvaltningen anser sammantaget att äldreomsorgslagen skapar förutsättningar att stödja en äldreomsorg med likvärdigt god kvalitet och en äldreomsorg som utgår från individens förutsättningar, behov och delaktighet. Lagen kompletterar den bredd av satsningar på äldreomsorgen som sker från statligt håll, bl.a. i form av tillskott av finansiella resurser, satsningar på kompetensförsörjning, kunskapsstöd och vägledning.

Victoria Callenmark  
Stadsdelsdirektör  
Spånga-Tensta  
stadsdelsförvaltning

Margareta Ericson  
Avdelningschef  
Spånga-Tensta  
stadsdelsförvaltning

### **Bilagor**

1. Remisslista avseende betänkandet Nästa steg – Ökad kvalitet och jämlikhet i vård och omsorg för äldre personer
2. Remissbrev - Nästa steg Ökad kvalitet och jämlikhet i vård och omsorg för äldre personer
3. Remiss – Nästa steg Ökad kvalitet och jämlikhet i vård och omsorg för äldre personer

## **Attesterat av**

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

<b>Namn</b>	<b>Datum</b>
Victoria Callenmark, Stadsdelsdirektör	2022-10-10
Margareta Ericson, Avdelningschef	2022-10-10